

**YOSHLAR ONGIDA MA'NAVY QADRIYATLARNI
RIVOJLANTIRISHNING ILMY-AMALY ASOSLARI**

Niyozov Zafar Karimqulovich

O'zbekiston-Finlandiya pedagogika instituti

Amaliy matematika va fizika fakulteti yoshlar bilan i

shlash bo'yicha dekan o'rinbosari

Annotatsiya: Ushbu ilmiy maqolada yosh avlodning ma'naviy dunyoqarashini kamol toptirish va rivojlantirish asoslari va bunda qadriyatlarning o'rnini xususidagi ma'lumotlar keltirilgan.

Kalit so'zlar: madaniyat va san'at, ilm-fan, ta'lim-tarbiya, tarixiy, milliy, ma'naviy meros, qadriyatlarning ustivorligi

Abstract: This scientific article provides information on the foundations of developing and revising the spiritual outlook of the young generation and the role of values in it.

Key words: culture and art, science, education, historical, national, spiritual heritage, priority of values

Xalqimiz milliy ma'naviyatining tiklanishi, boy tarixiy merosimizning keng o'rganilishi, milliy an'analarimizning saqlanishi va mazmunan boyishi, shuningdek madaniyat va san'at, ilm-fan, ta'lim-tarbiyaning har tomonlama rivojlanishi o'zi, alohida kasb etadi. Ta'lim-tarbiya orqali mustaqil fikrlaydigan, erkin, bilimli, bir so'z bilan aytganda, barkamol shaxsni voyaga yetkazish asosiy maqsad qilib belgilangan. Ma'naviy tarbiya jarayonida milliy qadriyatlarning ahamiyati juda katta. Milliy qadriyatlar- tarbiyaning eng ta'sirchan quroli. Undan oqilona foydalanish, farzandlarimiz ongida vatanparvarlik, rostgo'ylik, xalqparvarlik tuyg'ularini shakllantirish bugungi kun talabi.

Hozirgi davrda qo'lga kiritilgan muhim yutuqlarimizdan biri ta'lim-tarbiyada milliy, ma'naviy qadriyatlarning ustivorligiga erishganimizdadir. Bu yosh avlodga boy tarixiy, milliy, ma'naviy merosni singdirish hamda asrlar davomida shakllangan an'analar asosida ta'lim-tarbiya berish demakdir. Zero Abdulla

Avloniy aytganidek: "Tarbiya biz uchun yo hayot yo mamot, yo najot- yo halokat, yo saodat- yo falokat masalasidir".

Globalashuv jarayonida kechayotgan voqea-hodisalarni to'g'ri talqin qila olish, har bir voqelikni milliy manfaatlarimiz va qadriyatlarimiz asosida tahlildan o'tkazish ulkan ahamiyat kasb etadi. Buning uchun esa milliy g'oya va mafkuramiz mustahkam bo'lmog'i lozim. Zero, xalqimiz, ayniqsa yosh avlod ongi va tafakkuriga singdirilgan milliy g'oya har qanday yot g'oyalarning ta'siriga berilib qolmaslikni ta'minlashi bilan

birga ularga munosib javob qaytarish ko`nikmasini ham shakllantiradi, milliy qadriyatlarimizni hurmat qilishga va uni asrab- avaylashga undaydi.

Jamiyat yoshlar ongida ma`naviy qadriyatlarni rivojlantirmay va mustahkamlamay turib o`z istiqboliga erisha olmaydi. Mamlakatimizni modernizatsiya qilish va zamonaviy jamiyat qurish yo`lidagi murakkab va keng ko`lamli vazifalarni hal etishga qodir bo`lgan yangi avlod kadrlarini tayyorlash bundan buyon ham faoliyatimizning eng muhim yo`nalishi bo`lib qoladi. Xalq yoki millat o`z taqdirini o`zi belgilash huquqiga ega bo`lsagina, o`zining mustaqil taraqqiyot yo`lini erkin belgilab olishi, yoshlarni o`z milliy qadriyatlari negizida tarbiyalash mumkin.

Mustaqil O`zbekistonning kuchli davlatdan kuchli jamiyat sari taraqqiyoti davrida, asriy ma`naviy merosimiz, milliy qadriyatlarimiz, buyuk ajdodlarimizning tarixiy tajribalaridan to`g`ri foydalanib, ularning ibratli ishlaridan saboq olish mamlakatimizda fuqarolik jamiyati qurilishi vazifalarini amalga oshirishga, xalqimizning ma`naviy yuksalishiga xizmat qiladi.

Jamiyatda yoshlar tarbiyasi muammolari har doim kunning birinchi darajali mavzularidan biri bo`lib kelgan. Ayni paytda, dunyoda globallasuv jarayoni tezlashmoqda. Dunyo xalqlari, davlatlar o`rtasida o`zaro aloqalar kuchaymoqda. O`zbekiston ham undan chetda turgani yo`q. Turli xalqlarga xos bo`lgan qadriyatlar O`zbekiston yoshlari hayotiga ham ta`sir ko`rsatmoqda. Bunday muhit xalqaro axborot tizimi, internet, OAV, reklama, turli xil kino ko`rsatuvlari bilan bog`liq asarlar yoshlar ma`naviy hayotiga ta`sir ko`rsatishi, turli xil qadriyatlarning kirib kelishiga sharoit hozirlaydi.

Uning qaysi jihatlaridan foydalanish yoki foydalanmaslikni yoshlar yaxshi bilishlari lozim. Qadriyatlarni bir-biridan farqlash, milliy qadriyatlarni yo`qotmagan holda munosabatda bo`lishlari muhimdir.

Ijtimoiy hayotda, ayrim yoshlarning xatti-harakatlarida milliy qadriyatlarimizga mutlaqo to`g`ri kelmaydigan holatlarni kuzatish mumkin. Ayrim yoshlarning diniy ekstremizm, aqidaparastlik g`oyalarining tarafdori bo`lib sodir etgan qilmishlari bilan milliy qadriyatlarimiz o`rtasida o`zaro to`g`ri kelmaydigan holatlarni kuzatish mumkin. Aksariyat yoshlarimiz esa milliy va umuminsoniy qadriyatlarga nisbatan o`zlarining to`g`ri munosabatlarini shakllantirgan. Bugun jahon axborot maydonida yoshlarni milliy qadriyatlarga qarshi tarbiyalashga urinish kuchaymoqda. Bunday harakatlar yoshlarni o`z xalqi, vatani va milliy qadriyatlarga nibatan bepisand ruhda tarbiyalashga qaratilgan bo`lib, ularda ko`proq g`arbona qadriyatlarga moyillikni uyg`otishga bo`lgan yashirin maqsadlar mujassam bo`ladi.

Yoshlar dunyoqarashida milliy- ma`naviy qadriyatlarni mustahkamlashdan ko`zlangan maqsad ularni faqat o`z qadriyatlariga tayanib yashashga o`rgatish emas, balki shu umumbashariy qadriyatlarni ham o`zlashtirib, mamlakatning o`ziga hos taraqqiyoti unga bog`liqligini hisobga olib yashashga, ishlashga da`vat etishdir.

Bundan tashqari, milliy- ma`naviy qadriyatlarni chuqur bilish yoshlar tomonidan mustaqillikni asrab- avaylash, himoya qilish va mustahkamlashga o`zining ijobiy ta`sirini ko`rsatadi.

O`zbek xalqining ibratomuz, ayniqsa yoshlarni tarbiyalashda katta ta`sir eta oladigan urf-odatlar, an`analari, rasm-rusumlari va marosimlari borki, bularni bugungi kunda oilada bolalar ongiga, kundalik hayot tarziga singdirish yoshlarning ma`naviy taxdidlar ta`siriga tushib qolishining oldini olishdagi muhim vazifalarimizdan biri hisoblanadi.

Yosh avlodni tarbiyalashda milliy- ma`naviy qadriyatlar juda katta tarbiyaviy kuchga ega. Ularga sodiqlik bizni milliy birlik sifatida jahon miqyosida betakrorligimizni ta`minlaydi. Tilimiz, urf-odatlar, an`ana va udumlarimiz shunchaki o`tmishdan qolgan meros emas, balki o`zligimizni anglash shartidir.

REFERENCES

1. Prezident Shavkat Mirziyoyev Oliy Majlis a`zolariga an`anaviy murojaatnomani o.,qib eshittirdi. «Gazeta.uz» davlat rahbari bildirgan fikr va vazifalarni qisqacha mazmunda bayon etadi. 24 yanvar 2020
2. Barkamol avlod orzusi. –T.; “Sharq”, 1999, 39-bet
3. Karimov I.A. Vatanimiz va xalqimizga sadoqat bilan xizmat qilish-oliy saodatdir. – T.: “O`zbekiston”, 2007. 38-bet.